

Traducció**Anàlisi oracional****Etimologia**

- Fes la traducció dels textos següents.

Text A - Una mica toix

Ὁ ἐμὸς φίλος λέγει ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ χώρα ἄνθρωπος οἰκεῖ ὃς οὐ σοφός ἐστιν· ὁ γὰρ ἵππος αὐτοῦ μέλλει θνήσκειν ὅτι ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος οὐ χιλὸν καὶ κριθὰς, ἀλλὰ ξύλα καὶ λίθους

τῷ ἵππῳ παρέχει. Λέγει δὲ·

– Ἀνάγκη ἐστὶ τοῖς ἵπποις μαθάνειν ξύλα καὶ λίθους ἐσθίειν.

Εἰ οὕτως ποιεῖ ἀνάγκη ἐστὶν αὐτῷ πολλοὺς ἵππους λαμβάνειν, εἰ καὶ ὀλίγον χρυσίον ἔχει.

Notes:

- μέλλει θνήσκειν: el verb μέλλω seguit d'un infinitiu equival en català a la perífrasi *anar a* seguida d'infinitiu.
- εἰ (si) és aquí conjunció subordinant i introdueix una oració subordinada adverbial (o circumstancial) condicional
- οὕτως ποιεῖ : el verb ποιέω -ω precedit d'un adverbí es pot traduir com *actuar*
- λαμβάνειν (*agafar*) s'ha d'entendre aquí com *adquirir* o *comprar*
- εἰ καὶ = καὶ εἰ : també si > fins i tot si > *encara que*

El meu amic diu que en el seu territori / comarca / poble viu un home que no és assenyat . // ,
 En efecte, // car / ja que el seu cavall va a morir perquè l'home insensat > aquest home insensat
 no li procura / dona herba / farratge i ordis > ordi, sinó troncs i pedres. I diu:
 Necessitat és > És necessari per als cavalls aprendre > És necessari que els cavalls aprenguin /
 Cal que els cavalls aprenguin a menjar troncs i pedres.
 Si actua així és necessari per a ell agafar / adquirir > Cal que ell adquireixi / A ell li cal adquirir
 molts cavalls, encara que tingui pocs diners.

ὅτι ...ἐστίν	OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD, que inclou una
ὅς ... ἐστίν	OR SUB de REL (o ADJ)
ὅτι ...παρέχει	OR SUB CIRC (o ADV) Causal
μανθάνειν	OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ de Ἀναγκή ἐστίν, que inclou una
ξύλα ... ἐσθίειν	OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de CD de μανθάνειν
Εἰ ... ποιῆι	OR SUB CIRC Condicional
πολλούς ... λαμβ. ... ἔχει	OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ de Ἀναγκή ἐστίν
εἰ καὶ ... ἔχει	OR SUB CIRC Concessiva

Text B

Més del *una mica toix*

Ἐπιθυμῆι ὁ μὲν αὐτὸς ἄνθρωπος ποταμὸν διαβαίνειν· καὶ ἐπὶ τὸ πλοῖον ἐλαύνει.

Ὁ δὲ φίλος φησί·

– Τί μένεις ἐπὶ τοῦ ἵππου;

Ὁ δὲ ἄνθρωπός φησιν·

– Ὅτι ἐγὼ ἐπιθυμῶ ὡς τάχιστα διαβαίνειν.

Notes:

- ἐλαύνει: el verb ἐλαύνω té el significat bàsic de *guiar un animal*, i d'aquest el derivat i molt freqüent de *anar a cavall*
- Τί : *Què ?* amb el sentit de *Per què ?*
- ὡς τάχιστα, adverbi ὡς i acusatiu plural neutre de l'adjectiu ταχύς , -εῖα, -ύ (*ràpid*) en grau superlatiu i emprat com a adverbi: *al més aviat possible*

El mateix home desitja creuar un riu, i va a cavall cap a la barca.

El [seu] amic [li] diu:

– Què > Per què et quedes a sobre del cavall / a cavall?

I l'home diu: / contesta:

– Perquè (jo) desitjo creuar al més ràpid possible.

ποταμὸν διαβαίνειν

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de CD de Ἐπιθυμῶ

Ὅτι ... διαβαίνειν

OR SUB CIRC (o ADV) Causal, que inclou una

ὡς τάχιστα διαβαίνειν

OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de CD de ἐπιθυμῶ

Text C

Experiment amb un corb

Ἄνθρωπος τις ἀνόητος ἀκούει ὅτι ὁ κόραξ διακόσια ἔτη ζῆ. Βαίνει οὖν εἰς τὴν ὕλην καὶ ἕνα λαμβάνει νέον ὄντα. Φίλος δ' αὐτῷ λέγει·

– Διὰ τί κόρακα ἐν τῇ σῆ οἰκίᾳ ἔχεις;

Ὁ δέ,

– Ὅτι εἰδέναι βούλομαι εἰ ἀληθῶς διακόσια ἔτη ζῆ ὁ κόραξ.

Notes:

- ζῆ: 3a persona singular del present d'indicatiu de ζάω -ῶ, un verb contracte en ...άω que fa les contraccions en α en comptes de fer-les en η.
- Ὁ δέ : l'article, que en el seu origen era un adjectiu / pronom demostratiu, pot presentar aquest valor com a pronom quan va seguit de la partícula δέ: *I aquest > I ell* [va dir / va contestar]

Un (cert) home insensat sent
que el corb viu dos-cents anys.
Així doncs, va al bosc
i agafa / captura un que és / que era jove.
Un amic [seu] li diu:
– Per què tens un corb a casa teva?
I ell [contesta]:
– Perquè vull saber
si veritablement > si és veritat que
el corb viu dos-cents anys.

ὅτι ... ζῆ	OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD de ἀκούει
Ὅτι ... κόραξ	OR SUB CIRC (o ADV) Causal
εἰδέναι ... κόραξ	Construcció d'INFinitiu, depnent el verb βούλομαι
εἰ ... κόραξ	OR SUB COMPL (o SUBST) INTERrogativa INDIRECTA amb funció de CD

Text D

Educació pràctica

Μαθητής τις ἐν τῇ τοῦ διδασκάλου οἰκίᾳ γεωμετρίαν μανθάνει. Μανθάνειν δὲ οὐχ ἡδύ ἐστιν αὐτῷ. Λέγει οὖν τῷ διδασκάλῳ:

- Ἀηδὲς ἐστι μανθάνειν γεωμετρίαν ὅτι χρυσίον οὐ λαμβάνω.

Ὁ δὲ διδάσκαλος τῷ δούλῳ λέγει:

- "Φέρε τῷ παιδίῳ ὀβόλον· οὕτως ἔξει λέγειν ὅτι γεωμετρία χρησίμη ἐστὶν αὐτῷ."

Ὁ δὲ μαθητής, ἐπειδὴ δῶρον ἐδέξατο, οὐκέτι ἐπὶ τὴν γεωμετρίαν ἀγανάκτησε.

Notes:

- λαμβάνειν (*agafar*) s'ha d'entendre aquí com *aconseguir* o *treure com a profit*
- ἔξει λέγειν : el verb ἔχω seguit o precedit d'un infinitiu té el significat de *poder*

Un (cert) alumne / estudiant

estudia / aprèn geometria a casa del mestre.

Estudiar / Aprendre no és agradable per a ell / no li resulta agradable.

Així doncs, diu al mestre:

– És desagradable estudiar / aprendre geometria,
perquè no n'obtinc diners / no en trec diners.

El mestre diu a l'esclau:

– Port al nen un òbol; així podrà dir que la geometria
és útil / profitosa per a el
li resulta útil / profitosa

L'alumne, com que va rebre un regal,

ja no va protestar contra la geometria./ ja no va indignar-se amb la geometria.

Μανθάνειν	OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ de εἶστιν
μανθάνειν	OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ de εἶστι
ὅτι ... λαμβάνω	OR SUB CIRC (o ADV) Causal
ὅτι ... αὐτῷ	OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD de λέγειν
ἐπειδὴ ... ἐδέξατο	OR SUB CIRC (o ADV) Causal

- Respon les preguntes següents sobre els quatre textos anteriors.

Text

- A
- 1 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) introdueix el primer ὅτι del text?
OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD
 - 2 Quin tipus d'oració subordinada introdueix el terme ὅς?
OR SUB de REL (o ADJ)
 - 3 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quin valor) introdueix el segon ὅτι del text?
OR SUB CIRC (o ADV) Causal
 - 4 Quin tipus d'oració subordinada introdueix l'expressió impersonal ἀνάγκη ἐστὶ?
OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ
- B
- 5 Quin tipus de forma verbal és διαβαίνειν?
INfinitiu present, en veu ACTiva
 - 6 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) és la que té per nucli el primer διαβαίνειν?
OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de CD
 - 7 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quin valor) introdueix el ὅτι del text? (L'oració principal de la qual depèn aquesta oració subordinada s'ha de sobreentendre: [Μένω ἐπι τοῦ ἵππου] ὅτι ...)
OR SUB CIRC (o ADV) Causal
 - 8 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) és la que té per nucli el segon διαβαίνειν?
OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de CD
- C
- 9 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) introdueix el primer ὅτι del text?
OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD
 - 10 Quin tipus de nexa coordinatu és οὐν?
II·latiu de conseqüència

- 11 Quin tipus d'adjectiu / pronom és ἕνα?
Adjectiu / PRonom (aquí pronom, referit a un κόραξ) numeral cardinal,
en acusatiu singular masculí
- 12 Quin tipus de forma verbal és el terme ὄντα?
PARTicipi present del verb εἶμι, en acusatiu singular masculí
- 13 Quina funció acompleteix l'adjectiu νέον?
Acusatiu singular masculí / ATR, referit a ἕνα
- 14 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quin valor) introdueix el ὅτι del text? (L'oració principal de la qual depèn aquesta oració subordinada s'ha de sobreentendre: [Κόρακα ἐν τῇ μῆ οἰκία ἔχω] Ὅτι ...)
OR SUB CIRC (o ADV) Causal
- 15 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) introdueix el terme εἰ?
OR SUB COMPL (o SUBST) INTERrogativa INDIRECTA amb funció de CD
- D 16 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) és la que té per nucli el primer μανθάνειν?
OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ
- 17 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) és la que té per nucli el segon μανθάνειν?
OR SUB COMPL (o SUBST) d'INF amb funció de SUBJ
- 18 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quin valor) introdueix el primer ὅτι del text?
OR SUB CIRC (o ADV) Causal
- 19 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quina funció) introdueix el segon ὅτι del text?
OR SUB COMPL (o SUBST) amb funció de CD
- 20 Quin tipus d'oració subordinada (i amb quin valor) introdueix el terme ἐπειδή?
OR SUB CIRC (o ADV) Causal

- D'acord amb l'exemple, escriu dues paraules en grec a partir de l'arrel de les quals s'hagin derivat les següents paraules compostes.

odontologia	ὀδούς, <u>ὀδόντος</u> , ὄ	λόγος, <u>λόγου</u> , ὄ
andr-o-ide / andr-o-ide	ἀνήρ, <u>ἀνδρός</u> , ὄ: home	εἶδος, εἶδους (< εἶδεσ-ος), τό: imatge, aspecte
anti-estèt-ic / anti-estét-ic-o	ἀντί (prep)	<u>αἰσθητικός</u> , -ή, -όν, l'adj de αἴσθησις, -εως, ή: (bona) sensació
anti-higièn-ic / anti-higién-ic-o	ἀντί (prep)	<u>ὑγιεινός</u> , -ή, -όν, l'adj de <u>ὑγεία</u> , -ας, ή: salut + infix -ic-
auto-crític-a / auto-crític-a	<u>αὐτός</u> , -ή, -όν: (ell) mateix	<u>κριτικός</u> , -ή, -όν, l'adj de - κρίνω (< κρί-ν-ω): jutjar - κρίσις (= κρί-σις): judici, decissió
cicl-o-tím-ic / cicl-o-tím-ic-o	κύκλος, <u>κύκλου</u> , ὄ: cercle; moviment circular	<u>θυμικός</u> , -ή, -όν, l'adj de θυμός, θυμοῦ, ὄ: ànim
dia-bet-es / dia-bet-es	διά (prep)	arrel βη- de βαίνω < βᾶ-ν- y-ω + sufix -της
eu-fem-isme / eu-fem-ismo	εὖ (adv) bé	<u>φημί</u> : dir + sufix -ισμος
id-o-latr-ia / id-o-latr-ía < idol-o-latr-ia hapl. *	εἶδωλον, <u>εἰδῶλου</u> , τό: figura, imatge, ídol	λατρεία, <u>λατρείας</u> , ή: servitud, adoració
let-àrg-ia / let-àrg-ia	λήθη, <u>λήθης</u> , ή: oblit	ἀργία, <u>ἀργίας</u> , ή: inacció < ἀ priv.+ ἔργον, obra
ne-o-lít-ic / ne-o-lít-ic-o	<u>νεός</u> -ά -ον: nou / recent	<u>λιθικός</u> , -ή, -όν, l'adj de λίθος, λίθου, ὄ: pedra
neur-a-stèn-ia / neur-a-sten-ia	νεῦρον, <u>νεύρου</u> , τό nervi	<u>ἀσθενεία</u> , <u>ἀσθενείας</u> , ή: falta de vigor < ἀ priv.+ σθένος
palín-drom / palín-drom-o	πάλιν (adv): cap enrere, en sentit invers	δρόμος, <u>δρόμου</u> , ὄ: carrera, recorregut
tax-o-nom-ia / tax-o-nom-ia < taxi-nom-ia / taxi-nom-ia	ταξις, τάξεως (< <u>τάξει</u> -ως), ή: ordenació	νόμος, <u>νόμου</u> , ὄ: lleï
u-top-ia / u-top-ía	οὐ (adv): no	τόπος, <u>τόπου</u> , ὄ: lloc
xil-ò-fon / xil-ó-fon-o	ξύλον, <u>ξύλου</u> , τό: fusta	φωνή, <u>φωνῆς</u> , ή: so; veu

* Haplogia. En raó de l'eufonia, alguns compostos presenten una simplificació (o hapl-o-log-ia) consistent a reduir el número de les seves síl·labes (per exemple, *monomio* per *mononomio*, de μόνος *sol* i νόμος *terme / llei*).

- D'acord amb l'exemple, escriu una paraula catalana o castellana amb una arrel derivada dels següents substantius i adjectius (l'arrel dels quals es troba eliminant la terminació del seu genitiu).

ὀδούς, ὀδόντος, ὀ	odontòleg
-------------------	-----------

a tall d'exemple

ἄλγος	an-algès-ic, cefal-àlg-ia
γαστήρ	gastr-o-nom-ia
ἰατρός	ped-iatr-a
κύτος	cit-o-log-ia, leuc-ò-cit
ξένος	xen-ò-fob
ὀστέον	oste-o-poro-si
πτερόν	pter-o-dàctil, à-pter
στίχος	estic-o-mít-ia, hemi-stiqu-i
ἴσος	isòs-celes
κοινός	cen-o-bi, cen-o-bit-a
παλαιός	pale-o-graf-ia